

Statsforvalteren i Oslo og Viken
ved Regionkontor Landbruk
post@regionkontorlandbruk.no

Oslo 11. april 2021

Klage på vedtak om å tillate foryngelseshogst i Østmarka – gnr. 93 bnr. 1 - Rælingen

Østmarkas Venner (ØV) klager med dette på vedtak i sak om foryngelseshogster tilhørende gnr. 93 bnr. 1 mellom Hektnerhøgåsen og Svarttjernet i Rælingen kommune. Hogsten er på til sammen 104 dekar barblandingsskog som er 100 år gammel naturskog. Bakgrunnen for vår klage er:

- *Funn av en sterkt truet art på rødlista, dynekjuke. Denne arten har kun 109 funn i Norge og er en av de virkelig spesialiserte gammelskogsartene i Norge. Vi mener at området er mangelfullt kartlagt med tanke på biologiske verdier og at kravene i nml. kap II derfor ikke er oppfylt.*
- *Hensynet til friluftsliv og naturopplevelse, da det går flere blåmerkede stier gjennom alle bestandene. Disse består for det meste av naturskog som aldri har vært flatehogd. Områdets betydelige naturopplevelseskvaliteter for friluftslivet vil bli sterkt forringet av så omfattende hogst. Dette er den viktigste nærskogen til boligfeltene Hektnerås og Smedstad. Området brukes også mye av turgåeren fra resten av Rælingen og fra Enebakk.*
- *Vi stiller også spørsmål ved om det er mulig å gjennomføre hogsten slik den er planlagt. Vi mener at den er dårlig planlagt i et til dels svært krevende terreng med både myrer og bratte lier. Det er ingen eksisterende driftsveier, og selve utkjøringstraséen går ned meget bratte lier og i til dels bløte områder. Vi frykter derfor omfattende og ødeleggende terrenginngrep.*

Vi ber om at hogsten som ble igangsatt fredag 9. april blir stanset øyeblikkelig mens statsforvalteren behandler vår klage. Vi ber også om at vi inviteres til befarings.

Bakgrunn for saken

Østmarkas Venner har mottatt Regionkontor Landbruk sitt vedtak i sak om foryngelseshogst på gnr. 93, bnr. 1 i Rælingen kommune. Brevet som var datert 19. mars kom til oss via Altinn den 22. mars 2021 og klagefristen er derfor 12. april.

Grunneier i området er Jan Harald Nordbye. Det er meldt om hogst i bestandene 4, 6, 8 og 10. Hogsten administreres av Viken Skog SA. Det er søkt om flate- og frøtrehogst fordelt på fire flater. Tre av disse er på om lag 30 dekar hver og en på 15 dekar, til sammen 104 dekar. Utkjøring av tømmer og velteplass blir mot Svarttjernveien som går fra boligfeltet ved Flateby på Hektner. Søker opplyser at hogst er planlagt i mai. Skogen som skal avvirkes, er en barblandingsskog som er 100 år. To av bestandene domineres av gran og to av furu.

Om Østmarkas Venner (ØV)

ØV med sine vel 4100 medlemmer har som formål å bidra til å bevare Østmarka som natur- og friluftslivsområde for dagens og kommende generasjoner. ØV skal blant annet arbeide for å bevare markagrensa og ta vare på Markas innhold, ved å hindre tekniske inngrep som forringer Østmarka som naturområde. Vi vil sikre det enkle friluftslivet, unngå motorisert og støyende aktivitet, og oppnå et skogbruk som sikrer naturverdier og grunnlaget for et rikt friluftsliv.

Biologisk mangfold

I Landbrukskontorets saksbehandling er følgende vurderinger gjort: *Funn i artskartet fra artsdatabanken viser ingen observasjoner. Hogstens belastning vurderes ikke til ulempe for de registrerte miljøverdiene. Landbrukskontoret vurderer at kravene til kunnskapsgrunnlaget er oppfylt etter lovens § 8. I og med at naturmangfoldet i liten grad berøres av planlagt hogst, og det ikke kan påvises effekter av tiltak på verdifull natur, legger landbrukskontoret til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter miljøprinsippene i §§ 9-12. Omsøkte tiltak vurderes til ikke å få betydning for forvaltningsmålene i Naturmangfoldloven §§ 4 og 5.*

Østmarkas Venner bemerker at 16. februar ble en rapport som BioFokus har utarbeidet på oppdrag fra Viken fylkeskommune publisert. Den gir en oppdatert status for kartleggingen av naturtyper i Akershus-kommunene i Viken fylke. Følgende vurdering gjelder skogen i Rælingen:

Skogen i Marka ble nøkkelbiotopkartlagt i 1998-2000, og er ikke (vår understreking) oppdatert siden. Med noen få unntak er det heller ikke nyere MiS-registreringer i kommunen. Skogkartleggingen var nok ganske godt dekkende i 2000, men det er trolig at enkelte lokaliteter er oversett, og at både tilstand og kunnskap er endret i løpet av de siste 20 årene. Enkelte nyere funn av rødlistearter i skog er heller ikke fanget opp i naturtyper. Rødlistearter er ofte knyttet til livsmiljøer, og det vil generelt være en fordel å få kartlagt hele livsmiljøet og ikke bare punktet arten er funnet i. Det er dermed behov for en revidering av kommunens samlede skogkartlegging. Den viser at arealer nær tettsteder er forholdsvis godt kartlagt, mens store og mer avsidesliggende skogområder har dårligere dekning. Det er behov for revidering av Rælingen kommunes samlede skogkartlegging.

ØV har i tidligere hogstsaker påpekt at i saker som gjelder eldre skog mener vi faktagrunnlaget for vurdering av hogsten etter naturmangfoldloven i de fleste tilfeller er for dårlig. Vi viser i den forbindelse til saken på Fjerdingbyhøgda hvor Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) på oppdrag fra ØV fant en rødlisteart.

Vi har derfor i samarbeid med NOA befart deler av området som skal avvirkes. Befaringen foregikk 8. april og deltakere var Johan G. Ellingsen fra ØV og Erik Kagge fra NOA. Teigen som skal hogges er gårdsskogen til Årnes gård. Hogstområdet ligger sør og nordvest for Svarttjernet og over mot Hektnerhøgåsen og sør for Trestilen. I skogen, som er 100 år gammel, er det tidligere gjennomført plukkhogst. Denne skogen har aldri vært flatehogd og er derfor som naturskog å regne. Skogen er ganske variert, noe ensaldret, men også mye flersjiktet skog og den framstår ikke som monoton. Det er mange store, flotte furuer som antakelig er eldre enn resten av skogen, det vil si mer enn 100 år.

På befaringen fant vi et velutviklet eksemplar av kjuken Dynekjuke på et eldre vindfall av gran i nordre kant av bestand nr. 10.

Denne kjukearten er en spesialisert gammelskogsart med kun 109 registrerte funn i Norge, og den er betegnet som sterkt truet på rødlista. Funnet er det femte i Østmarka, og NOAs biolog hadde selv ikke funnet denne arten på lenge. Det er meget interessant å få klarlagt hvor den kommer fra og om det er andre forekomster i nærheten. Nærmeste tidligere funnsted er ved Røyrvann (2002) og Vesle Tonekollen (1993). De to andre funnene er ved Løkendalen (2002) rett øst for Elvåga og det siste funnet fra mars 2021 er ved Vesle Tonekollen. [Her](#) er oversikten fra Artsdatabanken inkludert funnet i bestand 10.

Her har NOAs biolog igjen, etter en relativt kort befarig, funnet en sterkt truet art på rødlista som vi ikke kan se er tidligere registrert eller vurdert i saksbehandlingen. Vi mener at dette funnet og Biofokus sin rapport tilsier at kartleggingen i området, som er grunnlaget for kommunens saksbehandling og vedtak, ikke er tilfredsstillende. Vi mener også at skogens alder og dette funnet viser at området er viktig og har et stort potensial til å bli verdifullt for biologisk mangfold. Området må derfor kartlegges på nytt før hogst vurderes på nytt og eventuelt tillates etter kartleggingen.

Friluftsliv

Teigene som skal hugges, ligger som nærmeste turområde for de nye boligfeltene Hektnerås og Smestad. Som en følge av kommunens sterke boligutbygging de seinere årene helt ut mot markagrensen, er det aktuelle hogstområdet nå å betegne som nærskog for en ny, stor befolkningsgruppe. Stiene fra boligfeltene går gjennom det planlagte hogstområdet og forgreiner seg i flere retninger til viktige turmål for lokalbefolkningen. Turmålene er blant annet Tristillen, Tristillåsen, Huldrekolonien og Ramstadsjøen med Huldreheim og DNT-hytta, samt Hektnerhøgås, Årnesseter og Brudalen. Året med pandemi har virkelig vist hvilke verdier som ligger i nær-naturen. Tristillen og Ramstadsjøen var to av Rælingens viktigste turmål i året som har gått, både for dagsturer og overnattingsturer. Opptil 15 leirplasser rundt Ramstadsjøen ble talt på en helg sommeren 2020.

Hvis hogsten gjennomføres vil store deler av det som er igjen av naturskog forsvinne, og opplevelsesverdien for friluftslivet blir tilsvarende sterkt redusert. Naturskog har stor opplevelsesverdi for turgåere, og er særlig viktig for å kunne oppleve hvordan en artsrik skog er. Å gå på stier gjennom hogstfelt og senere plantasjeskog oppfattes av friluftslivsfolket som trist og uinteressant. Vi mener at hogsten vil være til stor skade for opplevelsesverdiene for friluftslivet i dag og for kommende generasjoner. På dette punktet mener vi at hogsten er i strid med markaforskriftens formål om å bevare og videreutvikle slike områders kvaliteter for friluftslivet, og derfor mener vi at søknaden om hogst burde vært avslått.

Gjennomføring av hogsten

Vi vil også påpeke at tillatelsen gjelder for to år, men er søkt gjennomført i mai i år (men har allerede startet opp). Vi reagerer sterkt på at hogsten er planlagt gjennomført (og nå gjennomføres) i pattedyrs og fuglers viktigste ynglingstid, og på en tid på året når de viktige vår og sommerstiene er mye i bruk. Vi ber om at det ved ny gjennomgang stilles krav til vinterhogst.

Uansett når avvirkningen skulle skje, finner vi det meget krevende at bestand 10 har en gjennomgående blåmerket sti og som må søkes bevart. Videre planlegges hogst på svært utsatte og verneverdige koller. Vårt helhetsinntrykk er at området som søkes hogd synes å være tilfeldig og dårlig planlagt i et til dels svært krevende terreng med myrer og bratte lier, noe som kan innebære større terrenginngrep etter nødvendig bruk av gravemaskin. Det er ingen eksisterende driftsveier som kan kjøres med skogsmaskiner. Bestand 4 er til dels svært bløt, og vi stiller spørsmål ved om det er kjørbart selv på vinteren. Utkjøringstraseen er meget grovt tegnet på kartet. Den synes å gå på tvers av koller og til dels ned stupbratte lier (fra bestand 6 til 4). Terrengegenskapene for utkjøringstraseene, særlig mellom bestand 6 og 4, er flere steder krevende med dårlig bæreevne. Utkjøringen til velteplass ved Svartdalsveien ser ut til å gå igjennom meget bløte områder. Dette helhetsinntrykket som vi fikk under befaringen, samsvarer etter vårt syn dårlig med beskrivelsen i søknaden og Landbrukskontorets vedtak.

Vi krever derfor at det lages en ny plan som ivaretar disse miljøfaktorene bedre enn det som er angitt i tillatelsen.

Hogsten i gang allerede fredag 9. april - før vår klagefrist er ute

Styremedlem Bjørnar Thøgersen befarte området i dag søndag 11. april. Da var hogsten allerede i gang i bestand 4 og inn mot bestand 6. Bilder fra hogsten og fra de andre bestandene finnes [her](#).

Konklusjon

ØV mener at vedtaket om å godkjenne hogsten ikke bygger på en grundig nok vurdering av området, verken med hensyn til områdets biologiske verdier eller med hensyn til friluftsliv og landskap. Vi mener at området må kartlegges av biologer siden det er minimum 20 år siden forrige kartlegging. Vi mener også at hogsten er tilfeldig og dårlig planlagt og at hvis hogsten tillates må det lages en ny plan som ivaretar disse miljøfaktorene bedre enn det som er angitt i tillatelsen. Vi ber om at hvis hogsten tillates så skal den gjennomføres på vinteren.

Østmarkas Venner klager derfor på Landbrukskontorets beslutning om å tillate hogst etter markaforskriften og bærekraftforskriften og ber om at vedtaket omgjøres. Vi ber om at hogsten som ble igangsatt fredag 9. april blir stanset mens Statsforvalteren behandler vår klage. Vi ber også om å bli invitert til befaring før klagen blir behandlet av Statsforvalteren.

Dokumentet er elektronisk godkjent

Helga Gunnarsdóttir
styreleder

Johan G. Ellingsen
nestleder

Kopi:
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Rælingen kommune v/Friluftslivsseksjonen
Rælingen Friluftsråd
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
DNT Oslo og omegn